

tig naar huis doen gaan. En dan eens kijken wat de wetten zijn, waaronder men ginds leeft. En dan voorts bedenken, dat de zaken van de kerken secuur bekeken moeten worden, en, dat haar zaken openbaar zijn. K. S.

* Redactie zonder medewerkers

Een woord van redactie-met-medewerkers wordt in het blad van ds B. A. Bos gevolgd door een woord van de redactie. We zouden ons er over bezinnen, als er niet stond, dat we ons moesten schamen omdat we samensprekingsdeuren hadden toegeworpen. Dat is zoo'n grove onjuistheid, dat we zeggen: maak wat wit is niet zwart en daarmee basta. K. S.

* Eindredacteur zonder mederedacteur

In het blad van ds B. A. Bos, eindredacteur, schrijft ds J. Schelhaas Jzn., mederedacteur, dat alleen ds B. A. Bos verantwoordelijk is voor het gaan naar de synode dergenen, die ons hebben uitgeworpen als ketters en scheurmakers. Niemand anders kan men hiervoor verantwoordelijk stellen. Geen groep en geen persoon.

Ik kan daarin komen. Maar ieder is gehouden aan de wettige besluiten van de kerken, die hij dienen mag. Is de groep, die zich als zoodanig steeds duidelijk aandient, ook niet verantwoordelijk voor de algemeene leiding van het blad? Bijvoorbeeld voor de openbare aanbeveling, door ds B. A. Bos, van het voorstel-Ridderbos-Amersfoort? Heeft de groep zich daarin kunnen vinden? Zoo ja, wil ze ons eens zeggen, of over dit voorstel al beslist is door de Haagse synode? Wij zijn maar kinderen, en begrijpen er geen steek meer van. Of, moet dit voorstel nog behandeld worden? Waarom roept de Roeper dan nu al: dit is van den Heere geschied? Laat ze dan maar eens nuchter afwachten, hoe het gaat met wat De Roeper aanbeveelt, en wat geantwoord wordt door de Haagse bijeenkomst aan haar eigen menschen. K. S.

* Onuaste betoogen inzake niet-vast-en-bondig

Nog maar net zijn de kerken bezig, het besluit van Utrecht-N.W. te overwegen (ook wij zullen het nog verder bekijken) of daar komt dr F. L. Bos al weer met nog een nieuw voorstel inzake een niet-voor-vast-en-bondig houden van het besluit van Amersfoort. „Den Haag” heeft niet te klagen over de beweeglijkheid van enkele broeders. Zelf zorgt men dan door comité-generaal, vóór en ná, dat de colonne gesloten blijft. Maar degenen, die ds Bos achter gesloten deuren in Den Haag zagen binnengaan, en toch met hem een blad blijven vullen, denken er niet aan, het Haagse voorbeeld te volgen. Daar hebben ze gelijk aan. Als ze dan ook maar niet ds Bos lieten doen, wat ze voor eigen kring zelf niet zouden begeeren of verdragen!

Dr Bos heeft weer een ander voorstel gepubliceerd dan dat van Utrecht-N.W. Het is in een kerkeraad „gedaan”. Dezer dagen. Hoe het daar ontvangen is, wordt niet vermeld. Misschien nog in studie? Hoe het zij, terwijl men nog over Utrecht-N.W. aan 't praten is, komt dit er weer over heen. Des Guten niemals zu viel.....

Het recept is weer: van dik hout..... „De Groningsche deputaten handelden eigenmachtig in een geheel anderen geest dan de Groningsche synode had gezegd”. Dat staat er heusch. En dát moet dan „bewezen” worden.

Wij ik eens wat zeggen aan redactie, redactie met en zonder medewerkers? Redacteur met of zonder mederedacteur? Het is dit: ge hebt nu al een paar maanden lang ons onthaald op allerlei heen-en-weer-gepraat, word nu eens rustig. Oosterbeek was nog lang niet klaar, hebt ge verzekerd, en we zouden er nog heel wat meer van hooren. Nu, láát het dan hooren. Den Haag moest eerst dit en dat. Nu láát Den Haag dan dit en dat, Utrecht-N.W. moesten we eerst biddend overwegen. Nu láát ons dan overwegen. Maar raak het hoofd niet kwijt, en sugereer ons niets. Wacht nu eens, of de eischen van Oosterbeek en van De Roeper genade vinden in de oogen van Ridderbos-Nauta-Grosheide-Hoek. Zeker, we hebben met besloten zittingen niets te maken, maar houden ze wel in de gaten. En dat heeft ds Bos natuurlijk van te voren zeer goed begrepen; hij heeft ons dus welbewust nog meer gereserveerd willen maken dan we toch al zijn. En vraag ons niet, den ééne keer te bidden voor voorstel A, en daarna, terwijl we nauwelijks weten wat het is, dan al weer te bidden voor voorstel B, C, D, E, F, G, enz. Gun ons den tijd om te weten, waarvoor we nu eigenlijk volgens U VOLHARDEND moeten bidden. Voor Oosterbeek III? Voor voorstel Amersfoort-Ridderbos? Voor Den Haag-daad I? Voor Den Haag-daad II, die nog komen moet? K. S.

* Voorafgaan? of misschien: volgen?

Dr de Bondt haalde ten bewijze van de distantie tusschen Calvin en den in 1944 wegens ketterij afgewezen kandidaat uit de dissertatie van dr v. d. Linde het zinnetje aan: „eerst Geloof en Geest, dan de H. Doop, die ze verzegelt”. Hij is klaar.

Maar dr v. d. Linde merkt op: „De kinderdoop schijnt hierop een uitzondering te maken. En de anabaptisten (wederdoopers) verzuimen niet, Calvin daarop attent te maken. Ze redeneeren: een kind heeft nog geen geloof, dus mag het ook niet gedoopt worden”.

Een kind heeft nog geen geloof, zeggen de anabaptisten. En dan beweert dr v. d. Linde: Dat ontkent Calvin uiteraard.

Volgens dr v. d. L. ontkent dus Calvin, dat de kinderen geen geloof hebben.

Dat beteekent dus: de stelling: ze hebben geen geloof, is valsch.

Maar de bewering van dr v. d. L. klopt in dezen vorm

niet; en dr de B. had dat moeten controleeren, eer hij met onbekooktheden een kandidaat te lijf gaat, dien hij toch niet aan kan. Had hij maar eens gelet op Calvin's Korte Instructie tegen de Anabaptisten, b.v. 7, 61. Noch bekeering, noch geloof waren onder Israël bij een klein kind. Niettemin werden ze toch voor ontvangst van het sacrament (der besnijdenis) capabel geacht. Een voorbeeld dus, zegt Calvin, van een toestand, waarin het teken voorafgaat aan zijn „waarheid”, d.w.z. (tegen de synodale misverstanden in) waarin het teken vooraf gaat aan de beteekende zaak, de afgebeelde werkelijkheid. Als dat zoo was in de besnijdenis, waarom dan anders bij den (kinder)doop?

Calvin neemt nogal eens een loopje met die anabaptistische schematiek. Er staat toch maar: zonder geloof kan men God niet behagen, kinderen kunnen niet gelooven, dus..... Of, — het doopbevel luidt: gaat heen, onderwijst alle volken, hen doopende welnu, kinderen kunnen nog geen onderwijs volgen, dus..... Wel, zoo brandt Calvin los: er staat ook: wie niet werkt, zal ook niet eten; kinderen werken niet, laten dan die anabaptistische moeders de kinderen zonder eten, omdat het „er staat”? (7, 59). Natuurlijk heeft de Schrift het over lui met handen aan het lijf. Ergo..... K. S.

* Wederom: het vijfde gebod

We moeten nog even een heel duidelijk woordje zeggen. Elders in dit nummer noemden we het feit, dat dr F. L. Bos in De Roeper spreekt van een voorstel, aan een kerkeraad gedaan, om Amersfoort's besluit inzake „samen-spreking” niet voor vast en bondig te houden. Uit zijn kerkblad krijgen we den indruk, dat bedoelde kerkeraad die was, waarvan dr Bos zelf lid is: die van Vlaardingen. De Vlaardingsche had blijkbaar volgens dr Bos niet genoeg aan het overwegen van Utrecht-N.W., er moest nog een voorstel komen, en de kerkelijke wagen moet op gang, om gauw, gauw een aparte synode saamgeroepen te krijgen naar aanleiding van het feit, dat dr J. Ridderbos met zijn synode geen stap wil verzetten.

Dát weten we nu al. Intusschen blijkt, dat zijn kerkeraad het voorstel verworpen heeft.

Maar nu wou ik dr F. L. Bos, en ook De Roeper, die zoowel Utrecht-N.W., als dit nog niet eens in zijn verloop bekend gemaakte voorstel-Vlaardingsche-Roeper-correspondent den volke bekend maakt, één ding vragen.

Het is dit. We zullen uw gronden graag bekijken. Ieder heeft recht bij ons op overweging. We zullen kijken, of Utrecht-N.W. plus dr F. L. Bos water naar de zee dragen, of wat anders op het vasteland, of een dam opwerpen tegen de zee.

Maar als dr F. L. Bos nu van die deputaten voor samenspreking komt vertellen, en zijn kerkeraad wil laten vertellen, dat zij, die deputaten, geheel eigenmachtig zijn opgetreden, dan willen we hem roeroepen:

Dat u die deputaten, die nog leven, te lijf wilt, is best. Maar wilt u alstublieft ook eens bedenken, dat er twee dooden zijn onder hen: eerst broeder H. J. Kouwenhoven en nu ook nog broeder dr S. Greijdanus? Met name laatstgenoemde is op aarde kort voor zijn sterven door dr Ridderbos o.s. openlijk aangeklaagd van zonde tegen (ook) het vijfde gebod. Dat vonnis vond ik door en door droevig voor wie het velden. Thans komt dr Bos zoowel den eenen als den anderen doode narijden met een klacht: hij zondigde tegen het vijfde gebod.

Ik houd niet van den term: „dat neem ik niet”.

Maar ik zeg toch: dr F. L. Bos, dát neem ik niet. Niemand kan het helpen, dat eerst uw mede-Oosterbeekenaars van ginds u verraden hebben, en dat nu de synode-Ridderbos u in de kou laat staan. Uw haast kan ons daarom niet beïnvloeden tot medelijden. Blijf af van deze dooden. Het is pure onzin, die „eigenmachtigheid”, en heel de synode zegt hetzelfde. K. S.

PERSSCHOUW

DE ZAKEN VERDRAAIEN.

Ds J. A. Schep schrijft aan dhr. W. C. F. Scheps, blijkens diens „Kerknieuws”, naar aanleiding van de door ds Schep geschreven en in ons blad aangekondigde brochure:

„Was er geen rechtmatige reden tot verontwaardiging over de manier waarop prof. dr J. Ridderbos en dr A. de Bondt polemiseerden? Is het dan in orde, dat men maar met zoete woordjes de zaken verdraait (wat gebeurd is)? Moet iemand die daarop wijst wel afgepakt worden, omdat hij het niet zachtmoedig genoeg doet, terwijl geheel gezeggen wordt van de rechtmatige reden tot verontwaardiging? Staat er ook niet in de Schrift, dat „de onderdrukking zelfs een wijze dol zou maken”? De auteur drukt zich zeer gematigd uit. K. S.

WIE KAN MIJ HELPEN?

Dr P. G. Kunst, synodocratisch predikant van Amsterdam, schrijft in zijn Kerkblad over de z.g. oecumenische synode van Amsterdam. Hij vertelt o.a. dit:

Wat Nederland betreft, was de afwezigheid van de kerkengroep, postaal aangeduid als onderhoudende artikel 31 K.O., een stuk verdriet, dat telkens herinnert aan de gebrekkigheid van alle oecumenisch werk. Zolang nationale en persoonlijke gevoelens overheerschen, komt er van de realisering der oecumene niets terecht. Ik geloof dan ook, dat de Synode zeer verstandig heeft gedaan, toen zij niet inging op het brede stuk van Prof. Schilder inzake de weigering om op de Amsterdamse Synode te verschijnen.

Daarin ligt geen enkele poging om deze zaken te verzwaren. Ze zijn overigens zo publiek mogelijk behandeld.

Meer ligt daarachter de overtuiging, dat elke oecumenische vergadering tot ontbinding gedoemd is als ze slechts gezien wordt in het verlengde van de gewone kerkelijke vergaderingen.

Weet iemand soms, welk stuk door ondergeteekende aan die vergadering geschreven is? Ondergeteekende zelf weet er niets van, maar misschien lijdt hij aan slaapwandeling en slaaphandeling. Of is dr Kunst misschien zóó slecht in 't lezen van wat aan zijn kerkeraad geadresseerd is, dat hij een stuk van de synode, niet eens door mij ontworpen overigens, toeschrijft aan mij? Laat hem dan niet meedoen aan die verpersoonlijking van alles en nog wat.

Overigens is het gevalletje leerzaam. We krijgen geen antwoord. Ze kunnen 't ook niet geven. K. S.

HO, HO, ROEPT HET MODERAMEN.

Ds B. A. Bos schrijft in zijn blad (terzake van de nieuwe, en Haagse synodocratische weigering om zich van de uitdrukkelijk principieel genoemde verlangens van onze deputaten en van twee van onze synodes, die men daar terdege kent, ook maar iets aan te trekken:

„Het Haagse besluit is zoo ruim mogelijk gesteld Bij voorbaat wordt niets als onomstootelijk gehandhaafd, maar de deur wordt wagenwijd opengezet”.

Dat hier o.i. geen woord van waar is, hebben we al elders gezegd. Den Haag WEET (uit de stukken, die toegezonden zijn) dat twee synodes plus deputaten unaniem zeggen: zoo als gij het wilt mag het niet. En, dit wetende, zegt men in Den Haag: zullen we maar? Een doodgewone repetitie van een al lang bekende, toch eigenlijk min mooie bejegening, die alleen indruk maakt op wie van de feiten niet goed kennis nam of behield.

Intusschen — Den Haag doet, evenals voorgangstersynodes, naast het officiële besluit nog officiële geluiden vernemen. „Volle” en „niet-volle” sententies. Er is aan den kerkeraad van Kampen een briefje gestuurd. Niet publiek. Publiek en bindend was natuurlijk alleen het besluit. Waarom eigenlijk d a r n a a s t nog van die andere „niet-volle” uitlatingen? Enfin, — in dat briefje dan staat blijkens mededeeling van „De Rotterdammer” (15 Sept.):

In het begeleidend schrijven spreekt de Generale Synode uit, dat het haar hartelijke bede is, dat de begerde kerkelijke hereniging mag worden bereikt in de lijn van dit besluit, dat alle met Schrift en Belijdenis overeenstemmende wegen voor beide partijen nog openlaet. Dringend verzoekt de Generale Synode te willen bewerken dat deze gewichtige taak, zodra zulks mogelijk is, in de vergadering van de Generale Synode der Geref. Kerken (art. 31 K.O.) kan worden behandeld.

„De Rotterdammer” schreef dan ook BOVEN dit berichtje (vette letter):

„ALLE WEGEN OPEN”.

En de Redactie van het blad schreef ERONDER, ook met vette letter:

(Het belangrijke in dit schrijven is, dat hier wordt gezegd, dat alle wegen nog open staan en dus niet gebonden wordt aan eenig vroeger besluit. Red.)

Wij voor ons gelooven daar niets van: al die eeden en vonnissen en rapporten en goddelijke waarheden liggen daar nog en men gaat doodkalm voort in het oude spoor (zie maar het agendum). Maar ik kan me voorstellen, dat zelfs de redactie van een dagblad onder den indruk komt van de niet-volle briefjes naast de volle. Er zijn er wel meer die vandaag zeggen: „n e e, m a a r” en morgen hooren: „maar, n e e”. Te meer daarom is het goed, dat de Redactie van „De Rotterdammer” gezegd heeft: zóó lezen wij, en daarmee onbedoeld het moderamen der Haagse vergadering aan het schrikken gebracht heeft. Uit het Rotterdammer-nummer van 16 Sept. knippen we dit nadere bericht:

(Het moderamen van de Synode betreurt, dat wij een toelichting plaatsten onder het schrijven van de Synode van de Geref. Kerk van Kampen (art. 31 K.O.) en stelt er prijs op te verklaren, dat deze commentaar geheel voor rekening van de redactie komt.)

Zoo zoo, je mag dus niet eens „een” toelichting schrijven op een niet-vollen tekst? Goed dat we 't weten. Laat ons dan maar blijven bij de volle besluiten. Laat ook ds B. A. Bos zijn toelichtingen op de besluiten baseeren h e e l e m a a l a l l e e n op WAT OFFICIEEL FEIT is. Hij kan het vinden in de Acta. Laat hem nota nemen van het feit, dat het moderamen, dat al zijn samensprekingen met commissie I van de Haagse vergadering heeft bijgevoerd, ook hem, als het billijk en rechtvaardig is, een briefje zond of sturen zal, waarin het BETREURT, dát hij, julst hij, die binnen mocht komen, „een” toelichting plaatste, onder welk schrijven van de Haagse vergadering ook (wij zijn blij, dat we er niet geweest zijn, en ook geen enkele gunst gevraagd hebben, en dus heelemaal vrij zijn met het geven van toelichtingen, als ze maar waar zijn). En dat het moderamen hem ongetwijfeld naar aanleiding van zijn hierboven afgedrukte volzinnen, die de Rotterdammerzinnethes in het opsnuiwen van aroma uit volle en niet-volle Haagse uitlatingen zeer verre te boven gaan, zal bericht hebben er prijs op te stellen te verklaren, dat de commentaar van ds B. A. Bos en zijn blad geheel voor rekening van de redactie komt. Want ds Bos zal ongetwijfeld voor zulke waarschuwingssenen meer in aanmerking komen dan „De Rotterdammer”. Staat zijn naam niet duidelijk in de o v e r w e g i n g e n van het besluit, waarin de Haagse synode den vol-